

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 Valtioneuvosto

Viite: Maa- ja metsätalousministeriön (MMM) lausuntopyyntö Dnro MMM039:00/2008, 21.6.2010

LAUSUNTO VESIHUOLTOLAIN TARKISTAMISTYÖRYHMÄN LOPPURAPORTISTA

Taustaa

Vesihuoltolain (119/2001) tavoitteena on turvata talousveden riittävä saatavuus kohtuullisin kustannuksin sekä terveyden- ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukainen viemäröinti. Vesihuoltolaki sisältää säännökset muun muassa vesihuollon yleisestä kehittämisestä ja järjestämisestä, kunnan, vesihuoltolaitoksen ja sen asiakkaiden velvollisuuksista ja oikeuksista, vesihuollon kustannuksista ja maksujen määräytymisperusteista sekä laitoksen ja asiakkaan välisistä sopimuksista.

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 17.9.2008 työryhmän selvittämään vesihuoltolain ja siihen liittyvän lainsäädännön tarkistamistarpeet sekä valmistelemaan tarvittavat ehdotukset säädösmuutoksiksi. Vesihuoltolain tarkistamistyöryhmä on laatinut loppuraportin vesihuoltolain (119/2001) tarkistamisesta. Tarkistamistyöryhmä esittää useita muutosehdotuksia voimassa olevaan vesihuoltolakiin. Merkittävimmät muutokset koskevat vesihuollon erityistilanteisiin varautumista ja toiminta-alueen muuttamista. Työryhmällä on myös esitys hulevesien hoitamisen uudelleen järjestämiseksi.

Pyydettynä lausuntona Terveyden ja hyvinvoinnin laitos toteaa seuraavaa

Yleiskommentit loppuraporttiin

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) pitää hyvänä sitä, että vesihuoltolakia esitetään tarkistettavaksi. Tarkistamistyöryhmä on erityisesti kiinnittänyt huomiota vesihuoltolaitoksien varautumissuunnitelmiin, vesihuoltolaitteistojen ylläpidon turvaamiseen, vesihuoltolaitosten talouden läpinäkyvyyteen sekä hulevesien johtamisen järjestämiseen. THL pitää työryhmän loppuraporttia hyvin ja perusteellisesti valmisteltuina. THL pitää esitettyjä muutosehdotuksia pääsääntöisesti positiivisina ja kansanterveyttä edistävinä. THL kiittää loppuraportissa erityisesti sitä, että vesihuoltolaitoksien pitäisi paneutua aiempaa paremmin valmiussuunnitteluun. Esimerkiksi vesiepidemioiden yhteydessä on usein havaittu, että vesilaitosten valmius toimia erityistilanteissa ei ole paras mahdollinen.

THL esittää seuraavia yksityiskohtaisia kommentteja, jotka toivotaan otettavan huomioon lainvalmistelutyössä.

Yksityiskohtaiset kommentit

Ehdotus vesihuoltolain 5 §:n "Vesihuollon yleinen kehittäminen" tarkistamiseksi

Tarkistusryhmä ehdottaa, että kehittämissuunnitelmia laatiessaan kunnan tulee olla riittävässä yhteistyössä muiden kuntien kanssa ja varata valvontaviranomaisille tilaisuus tulla kuulluiksi ja että kehittämissuunnitelmasta on tiedotettava riittävässä laajuudessa ja sen on oltava yleisesti saatavilla sähköisesti tai muulla tavalla. Ehdotusta valvontaviranomaisten, kuten terveydensuojeluviranomaisen, kuulemisesta vesihuoltoa yleisesti kehitettäessä voidaan pitää kannatettavana. Menettelyn avulla vesihuollon mahdolliset terveydelliset näkökohdat tulevat siten aikaisempaa paremmin esille. Entistä parempi avoimuus vesihuollon kehittämisestä on myös positiivinen kehitysaskel.

Ehdotus vesihuoltolain 7 §:n "Vesihuoltolain toiminta-alueet" tarkistamiseksi

Tarkistustyöryhmä ehdottaa 7 § muutettavan siten, että kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai viemäriin on tarpeen toteutuneen tai suunnitellun yhdyskuntakehityksen vuoksi. Ehdotuksen tavoitteina on edistää toiminta-alueiden ennakoivaa määrittelyä sekä maankäytön yleistä suunnitelmallisuutta. Tätä periaatetta voidaan pitää yleisesti hyväksyttävänä, koska se tulee lisäämään vesihuollon suunnitelmallisuutta. Toivottavaa on kuitenkin se, että taloudelliset näkökulmat eivät muodostu liian määrääväksi tekijäksi vesihuoltolaitoksen toiminta-aluetta määriteltäessä. On muistettava, että merkittävimmät vedenlaadun ongelmat esiintyvät nimenomaan yksityiskaivoissa tai muissa pienissä vedentuontantoyksiköissä. Näiden yksiköiden liittyminen kunnalliseen vesihuoltoon voisi merkittävästi edistää kuluttajien vesiturvallisuutta.

Ehdotus vesihuoltolain 8 §:n "Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksyminen" tarkistamiseksi

THL kannattaa tarkistamistyöryhmä esitystä vesihuoltolain pitämistä ennallaan siltä osin, että valvontaviranomaisia sekä kiinteistön omistajaa kuullaan päätettäessä toiminta-alueen supistamisesta (suostumus asuinalueen poistamiseen vesihuollon toiminta-alueesta). On erittäin positiivista, että pykälässä 8a § edellytetään, että kunnan tulee huolehtia supistuvan vesihuollon toiminta-alueen ulkopuolelle jäävien kiinteistöjen vesihuollon turvaamisesta.

Ehdotus vesihuoltolain 15 §:n "Vesihuoltolaitoksen tarkkailuvelvollisuudet" tarkistamiseksi

Raakaveden riskien tiedostaminen ja raakavesien seurannan parantaminen on erittäin kannatettava ja tärkeä ehdotus vesihuollon turvallisuuden kannalta. Riskien tiedostamisen ja seurannan (selvilläölovelvollisuus) avulla voidaan ennaltaehkäistä vesiturvallisuutta uhkaavat tilanteet. Raakavesien uhkien tiedostamisen voi olettaa johtavan myös korjaaviin toimenpiteisiin, joiden avulla voidaan estää riskitilanteiden syntyminen.

Ehdotus vesihuoltolain 15a § "Erityistilanteisiin varautuminen" lisäämiseksi

Työryhmä on kiinnittänyt huomiota siihen, että Suomessa vuosittain esiintyvät vesiepidemiat korostavat erityistilanteisiin varautumisen tehostamistarvetta. Työryhmän perusteluissa todetaan, että nykyisessä vesihuoltolaissa ei ole erityisiä säännöksiä julkisen sektorin varautumisvelvollisuudesta vesihuollon erityistilanteisiin. Tämä siitä huolimatta, että terveydensuojelulainsäädäntö asettaa valtiolle ja kunnille varautumisvelvoitteita. Työryhmä toteaa, että varautumissuunnittelun taso sekä käytännön valmiudet vaihtelevat suuresti kunnissa.

THL pitää erittäin hyvänä sitä, että vesihuoltolaki velvoittaa vesihuoltolaitokset laatimaan ja ylläpitämään suunnitelmat erityistilanteisiin varautumisesta. Lakiehdotus määrää, että suunnitelmat laaditaan yhteistyössä sekä valvontaviranomaisten että pelastusviranomaisten kanssa. Tätä voidaan pitää hyvin perusteltuna kattavan valmiussuunnitelman kehittämisessä.

THL kannattaa työryhmän esitystä siitä, että pykälässä 15a § kuntia veloitetaan varautumaan vesihuollon erityistilanteisiin myös vesihuoltolaitoksien verkostojen ulkopuolella. THL:n kokemukset vesiepidemioista ovat osoittaneet sen, että merkittävä osa ongelmatilanteista tapahtuu järjestetyn vesihuollon ulkopuolella.

Ehdotus vesihuoltolain 18 § "Maksujen yleiset perusteet" tarkistamiseksi

THL pitää hyvänä sitä että pykälässä 18 § mainitaan erikseen uus- ja korjausinvestoinnit. THL katsoo, että tämä edistää vesiturvallisuutta, mikäli maksujen avulla edistetään verkostojen kannalta välttämättömien korjausten/uudistusten tekemistä.

Ehdotus vesihuoltolain 20c § "Vesihuollon tietojärjestelmä" lisäämiseksi

Lakiehdotuksen mukaan Suomen ympäristökeskus ylläpitää tietojärjestelmää, johon kootaan vesihuoltolaitoksen toimittamia vesihuoltopalveluja koskevia tietoja. Lakiehdotuksen perusteluissa mainitaan yhteistyökumppanina mm. THL. THL pitää yhteistyötä tärkeänä, sillä vesihuoltotietojen saatavuus edistää raporttien/yhteenvedojen valmistelua sekä helpottaa vesiongelma ja -epidemioiden hoitamista.

Lausunnon laatimiseen ovat osallistuneet dos. Ilkka Miettinen ja FT Outi Zacheus.

Pääjohtaja

Pekka Puska

Erikoistutkija

Ilkka Miettinen